

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дин крім неділі і руских свят о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. п. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене.

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Австрія і орієнтальне питанє.

(Коведь).

Що при таких обставинах Сербія і Болгарія не мають спромоги ані здібности обняти культурне посланництво в Македонії і Альбанії, се річ зовсім ясна.

В Сербії і в Болгарії панує в широких народних верствах велике невдоволенє, ані одна ані друга держава не була би в силі дати собі раду при збільшеню своєї области, а сербске або болгарске панованє ще більше розятрило би національні суперечности в Македонії і не зуміло би населеню і кравви дати спокій, поступ і материяльний добробит. Оклик: „Балкан для балканських народів“, як показує прицятитий досвід, не доведе на Балкані до тривкого ладу так само, як надаремні змаганя до зреформованя Туреччини, навіть з підмогою відновленої конституції не встигнуть довести до бажаної ціли.

Продовжуванє такої балканської політики виходить лише в користь Росії, котра не покинула своєї кертичної роботи на Балкані навіть тоді, коли звязалась з Австрією мірцштегскою програмою. Все те належить одначе до минувшини, а для Австрії насуває ся питанє: щож дальше?

З єдиненєм Славян полу-днєвих не дасть ся на довгий час удержати, а Австрія має лише такий вибір — або щоби сама взяла се в свої руки, або дала сему єдиненю довершити ся проти своєї волі, як се стало ся з Німеччиною та Італією. Не треба бути приятелем заборчої політики, одначе Австрія є приневолена числити ся з щораз ближшою конечністю, що для обезпеченя свого стану посіданя в Босні і Герцоговині, в Хорвації, Славонії і Дальмації піти через Білгород на Солунь. Відносини в Білгороді нагадують вельми сю хвилю перед кривавою подією в білгородскім конаку, де убито останього Обреновича. Кождої хвилі може наспіти телеграфічна вість з Білгороду або з інших околиць Балкану, наслідком якої Австрія опинить ся перед важкими подіями.

При всій приязни для Росії, не може Австрія згодити ся на се, щоби Росія або зависимі від неї малі держави над Чорним, Егейским або морем Мармара там верховодили. Сербія, Болгарія, Черногора і Греція витягають руки лише по чисто-національні сумежні области Альбанії і Македонії, а решта тих провінцій і взагалі західна часть Балкану належить до обсягу інтересів австрійських. Ми вже при иншій нагоді наводимо погляд близького кн. Фердинандови державника, котрий перед нами висловив ся, що не лише Македонія, але й Болгарія чули би ся щасливими, колиб Австрія впровадила там таку культуру як в Босні.

Чи Австрія в будучині займе належне їй історичне, етнічне і географічне становище, се буде зависиме від відповідної

заграничної політики з одного боку, а з другого — від уладженя внутрішних національно-політичних відносин в монархії.

De mortuis...

(c) Le roi est mort а властиво в тім случаю le redacteur..., одначе поки що „vive le roir чи там le redacteur“ кликнути не можна, поки що святкує «Діло» interregnum. На кожний одначе спосіб належить ся уступившому ред. Л. Цегельському кілька слів згадки.

Лишаємо вже історикони «Діла» дослідити, котрим то редактором «Діла» з черги був після уступленя п. Белея уступивший щойно шеф-редактор найбільшого у нас дневника, органу націонал-демократичної партії, основаного бл. п. Володимиром Барвіньским... Тут зазначимо лише, що н. д. партія не має до своїх шефів редакторів найменшого щастя й зміняє їх як рукавички (а може они самі дякують за хліб-сіль), очевидна річ — на превелику шкоду самої партії, та й не без великої, величезної шкоди для читаючої громади, між якою ширить ся через се замішанє поглядів і переконань і провідних ідей. Бо що ми основно не годимо ся з напрямом нац. дем. політики, про се не потрібно й говорити. Та поминувши вже саму програму — ми нераз вказували в нашій часописі на яскраву непослідовність так в конкретних виступах представників нац. дем. партії, як і в проголошуваних в «Ділі», органі партії, окликах і погледах... А хоч кажесть ся — de mortuis nil nisi bene — всеж таки годі нам не зазначити та сїм місци, що як раз за панованя в «Ділі» п. Л. Цегельського ся непослідовність в приголошуваних політичних окликах і погледах стала ся недугою. Редагованє п. Цегельського — се одно пасмо виступів повних бравури, що правда, одначе й чимало в них прояв якихсь дивних, невинуваних, часто некультурних, диких — аж до сьмішности. Навастн на людей посвітих в народній службі стали частими, при чім брутальністю переходили всякі границі. Згадаємо ось хочби простаковатий напад на дд. Богд. Лепкого, Маковея, Ол. Барвіньского і т. д. і т. д. а вкінци — на високодостойну особу Митрополита. Очевидна річ такий спосіб веденя поважного (?) дневника є неможливий, компромітуючий, а для читаючої громади невисказано шкідливий: Аджеж лише в той спосіб ширить ся між малокультурною й зовсім невиробленою політично суспільністю замішанє, путаницю поглядів, засад, витворюєть ся якусь неприродну й нездорову атмосферу, серед якої некритична суспільність тупіє до решти й заганяєть ся в сутичі, з яких виходу найти годі...

І ще одно треба завважити що до редагованя п. Цегельського. Читаючи ста-

ті «Діла» бачимо від якогось часу дивне диво: отсе мало ся все вражінє, будьто би ізза гадок висказуваних в статях «Діла» все виглядала якась дивна мара, все виривали ся з під пер редакторів гадки, які ніяк не можуть змістити ся в рамках політ.-суспільної програми нац. дем. партії... Мало ся одним словом вражінє, що нац. дем. партія є що иншого, а редакция «Діла» є знов собі щось иншого. Усе те викликувало ще більшу путаницю поглядів серед невиробленої нашої суспільности.

Виходили отже нераз цікаві і сьмішні дивогляди, ситуації і «Діло» позваляло собі на щось, з чим заряд нац. дем. партії не годив ся й треба було із соромом усе відкликати... Се очевидна річ, мусіло підкопувати повагу дневника й викликувати замішанє між читаючою громадою. Ось і тепер — ми є свідками подібної, вже не сьмішної, але невисловно прикрої й пригноблючої події. В 182 ч. «Діла» обкидаєть ся брутально болотом много-заслуженого й високодостойного князя Церкви, а вже в 186 ч. «Діла» відкликують ся усе з тим, будьто би висказані в дотичній, знаній вже нам статі погляди були особистим висловом поглядів п. Л. Цегельського*).

Спілка «Діла» і «Народ. Комітет» знали добре п. Цегельського яко давнішого помічника в редакції, отже віддаючи єму керму органу, повинні були застановити ся чи «політичний» се був крок з боку заряду н. д. партії й Видавничої Спілки «Діла» і чи тепер можна так цинічно звалити усю вину на свого бувшого шефа редактора з нагоди надрукованя компромітуючої статі.

Нема сумніву, що статя ad maiorem Poloniae gloriam була висловом вже не особистих поглядів самого «уступившого редактора п. Л. Цегельського», як твердить «Діло», але такі саміські погляди висловив деінде ще й перший співробітник «Діла» п. М. Лозинський, котрий чейже після запевнень знов самогож «Діло» не уступив... (Диви київска «Рада»). Та розкушенє сього будь-що будь гіркокого оріха лишаємо вже зарядови н. д. партії...

Зваживши усе сказане, доходимо до переконаня, що п. Л. Цегельський своїм редагованєм скомпромітував до решти і себе і редагований ним дневник. Поважні й вишколені політики в той спосіб не осоромлюють ся. Звіснаж річ, що в політиці нічо так не шкодить і самим політикам, і суспільности, як політика загоности і нервів, хвилих настроїв, непослідовности й скандалів. Така політика мусить борше чи пізнійше потягнути за зобою як Fluch der bösen Tat — політичну смерть також політичних діячів і проголошуваних ними засад. Вкінци — на основі сказаного приходимо до пере-

*) Се є звичайний маневр «Діла», обкидати когось болотом, а потім одвічальність за се звалити на особисті погляди! — Ред.

конання, що „робити“ за добрі пенсії політику против власних переконань — годі. Воно й не етично. Зрозумів се п. Цегельський — і уступив. Чи зрозуміють се й співробітники „Діла“, яких же сам п. Цегельський собі дібрав, се покаже будучність*).

Загально беручи — „Діло“ під редакцією п. Цегельського упало зовсім. Се викликала якраз непослідовність й невиробленість пп. редакторів „Діла“, яким не збував на величезній амбції, бракує одначе характерності, такту й політичної розваги й досвіду.

АНАТОЛЬ ВАХНЯНИН.

Матеріали до політики Русинів від часу так званої „нової ери“.

(Дальше).

IV.

Збори „Народної Ради“

з дня 28. IX. 1892 р.

На сих зборах здавав справу з діяльності Руских послів державної ради пос. Романчук за час від 11. IV. 1892 (тренова річ) до кінця липня 1891 р. і від жовтня 1891—до липня 1892 р.

Він сказав:

„Перші часи нашого побуту у Відні зужили ми на те, щоби зорієнтовати ся і познакомити ся зі знаменитими політиками. Ситуація для Русинів дуже лиха(?). Всі більші стороництва парламенту стоять по стороні правительства. Кожде стороництво іде на руку гр. Таффому і старає ся бути правительственным. Поляки є в найкориснійшій положеню. Без них нема парламентарної більшости. Кождий клуб ласить ся до них. Молодочехи, що увійшли при виборах в 1891 року (стару раду розв'язано дня 21. січня 1891 р., хочь она не дожила свого шестилітя) в значнім числі (з Старочехів лишило ся в парламенті ледви 10 послів) раді би піддержати нас без реванжу, але в них мало достаточної сили. Близше станули ми до Словінців, але ті зв'язані знов регуляміном клубу гр. Гогенварта, до якого належать.

Ми представили ся правительству і старали ся о те, щоби ввійти в склад всяких комісій. Але щож? Лівіца, гр. Гогенварт і Поляки визначили наперед певне число для послів з Галичини (не для Русинів з окрема) до поодиноких комісій. До менших комісій можна було руским послам увійти лиш за дозволом польского кола, до більших комісій входили рускі послы з меншими трудностями.**)

Я — каже пос. Романчук — належав до адресової комісії, в котрій заінтерпелював гр. Таффого, як правительство задумує відноситись до рускої справи на будуче і одержав прихильну відповідь. В сій комісії був я за поправкою пос. Шуклього (Словінця-ліберала з Країни), в котрій внескодавці домагали ся розширення прав язикових. В бюджетовій комісії промовляв я 6 разів. Там упімнув ся я

*) „Діло“ заперечує, мов би відома напаслива стаття проти Митр. Шептицького була виразом поглядів „Народ. Комітету“ або Редакції, але додає, що крім Цегельского (з особистих причин — отже не задля сеї напасти) не уступив ніхто з редакції, а п. М. Лозинський остає дальше в її складі. Алеж п. Лозинський помістив в 179 ч. „Ради“ з своїм підписом таку с.му злобну статтю проти Митрополита. Чиж се не є фарисейство, викручувати ся особистими поглядами п. Цегельского, коли там всі одним миром мазані! — *Ред. Русл.*

**) Мимо сего як висше згадано, шістьох руских послів засіло в 19 комісіях. Гляди „Руска Справа в р. 1891—4“ стр. 22. Прим. авт. записок.

о третю руску гімназію, о рускі взірцеві школи при учительских семінариях (розширення їх на 4-класові). Внесене о засновав рускої гімназії я вицофав відтак, бо показалося(?), що ся справа належить до галицкого сойму. Лівіца (німецька) відослала нас в бюджетовій комісії до Поляків. Щоби мов внесене не упало в комісії, то я цофнув єго, тим більше що Мадейский вніс, щоби у східній Галичині взагалі основати одну гімназію а Бер (референт в бюджетовій комісії) сказав, що ся нова гімназія у східній Галичині вдовольить потребам руского народа.

Супроти польского кола не були ми нічим зв'язані. Я ставляв внесеня, не питаючись Поляків а пос. Телішевский зв'язав ся в легітимізаційній комісії з другими послами при верифікації виборів против Поляків. Однакож при всім тим ми не зривали з польскими послами. Відносини між нами а польскими послами були добрі, але мушу зазначити, що польські послы відносили ся до нас холодно і нещиро. Виявило ся се іменно при виборах до делегаций. Без порозуміння з нами вибрали они делегатом о. Мандичевского.

В парламенті виступали ми 3 рази з бесідами. Пос. Телішевский мав виступити зі справами економічної натури, але жінка єго була тяжко недужа і він приїхав до парламенту аж під конець сесії з Гляйхенбергу. Сю прогалину доповнимо.

Супроти правительства держали ся ми в резерві. Ми сказали, що будемо вижидати, чи правительство (гр. Таффе) змінить систему супротив Русинів. До опозиції ми не могли належати, бо всі стороництва горнулись до правительства.

Поза парламентом звскали ми дещо від правительства. Ми були у гр. Таффого, мін. судівництва, гр. Шенборна, у мінистра для Галичини, Залеского і мінистра просьвіти, бар. Гавча.

Таффо му представали ми положене Русинів в Галичині, наші жаданя і вагу рускої справи. Ми порушили факт, що богато руских урядників сидить на заточеню на Мазурах. Ми жадали, щоби урядники східної Галичини знали руский язык; щоби уряди східної Галичини переписували ся з рускими сторонами по руски з власної ініціятиви — не лише відписували по руски на рускі письма. Ми домагали ся руских написей на всяких державних урядах; жадали заснованя катедри рускої історії на львівскім університеті і чотирох катедр на правничім факультеті (на основі цісарского розпорядження з 1862 року). Ми домагали ся основаня одной нової, рускої гімназії і одной учительської семінарії з переважно руским характером. Ми жадали дальше підготовлюючої класи при руских паралельках в Перемишлях, переведеня утравізму в учительских, мужеских і женських семінариях у східній Галичині і льотерії державної для „Просьвіти“ та одного урядника-Русина при міністерстві просьвіти у Відні.

Таффе був вдоволений з становища, яке заняли рускі послы в парламенті і сказав мені (Романчукови): „Правительство має найліпші интенції в виду Русинів. Я порозумію ся в предложених мені справах з другими ресортовими мінистрами і зроблю все, що зробити дасть ся“.

У мінистра Залеского були ми також. З ним говорив вже Таффе перед тим. Залеский заявив, що він не противний жаданям руских послів. Не хотів лише пристати на се, щоби одного Русина-урядника покликати до міністерства просьвіти. Правительство — сказав Залеский — інформує ся про все у кравчих властей. Він невдоволений був також з того, що рускі послы назвали свої постулаты die dringendsten, dringenden і т. п. та додав: „Ви захочете хіба всего?“

Бар. Гавч заявив себе прихильним супротив постулатів шкільних, але заявив, що вперед мусть поінформувати ся про них в раді шкільній кравчій і у галицкого намісника.

Гр. Шенборн питає ся про язикові справи в галицких судах та чи Русини ста-

новлять eine besondere Nation?(!) Шенборн показав себе о стільки прихильним, що видав розпоряджене, котрим призволив вести ґрунтові книги в рускім язичі.

Я, говорив дальше пос. Романчук, бачив ся також з намісником, гр. Баденім в вересни два рази. Він їздив до Відня. По повероті сказав мені: „В Відні хотять Русинам щось(?) дати, але треба бути терпеливим. Тепер не час на те. Тепер нікому не дають. З Баденім перейшли ми всі постулати точка по точці. Бадені сказав, що годить ся на перенесене з Мазурщини назад на Русь Заячківского, Бандрівского, Міськевича, Гаврилова, Потелицкого і Кравича. Они вернуть небавом. Про поворот Левандовского старає ся Барвінський. Урядників годі змушувати, щоби они знали руский язык і письмо та щоби руским письмом писали до руских сторін. Того він не розпорядить тепер, але лишити урядникам до волі, якого письма схочуть уживати. (Ergo знесе розпоряджене намісника гр. Голуховского з 1872 р. де велено писати по руски, але латиньскими буквами). Написи на староствах будуть рускі. Що зробить през. Сімонович з рускими написами на судах? — Бадені не умів сказати, але прирік, що поговорить з президентом краввого суду (Сімоновичем). Відтак питає мене, каже Романчук, чи є кандидати на професору рускої історії на університеті львівскім? — є, відповів я, проф. Антонович з Київа, але православний. Гімназія руска у східній Галичині одна буде. В Бучачи годі, бо Бучач числить 8 тисяч жидів, а ледви 2,000 християн. Може би вибрати Чортків? І се, мабуть, за мале місто, хочь я (Бадені) сему не противний. Буде — казав дальше гр. Бадені — і одна учительська, мужеска семінарія з руским характером. Школи вправ з руским, викладовим язиком при утравістичних семінариях учительских можуть бути заведені в найблизцім часі. А про льотерию для „Просьвіти“ — то вже самі постарайте ся у Відні.

Я питає дальше: чи правительство змінить систему ворожу Русинам, бо доси сего не видко, а ми вже досить терпеливі. Бадені сказав на те: „Пождїть ще кілька тижнів, дещо я зроблю, а перед соймом рівнож дещо підготовить ся“. Нехай лише центральне правительство розкаже мені підготовити“.

Романчук закінчив своє справоздане:

Тепер їдемо до Відня. Бер (Hofrath і посол Beer) має справи шкільні в своїх руках. Він сказав мені: „Будьте терпеливі, а що року щось дістанете. Лише не дражніть!“

Отже мусимо і на дальше (було се під осінь 1892 року) займати вижидаче становище супротив правительства, але є надія, що оно нам дещо дасть.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

З торжеством цісарских уродин, обходжених вельми сьвітло по всій монархії, злучили ся також політичні вияви великої досяглости. На замку Wilhelmshöhe висловив цісар німецкий на бенкеті вельми сердечні бажаня і почуваня любови і вдяки іменем своєї семі для найстаршого голови Габсбургів, а так само король Едвард на бенкеті в Марієнбаді виявив рівно щирі і горячі бажаня і почуваня приязни і поважання. Отеї вияви скріпляють лише тісну зв'язь між сими монархами відновлену недавними зїздами у Фрідріхсгофі і в Ішлю і стають певною порукою європейского мира.

З цісарским днем вяже ся також дальше пасмо внутрішньої і заграничної політики нашої монархії, бо саме тоді відбула ся довга поза опівніч рада мінистрів у Відні під проводом бар. Бека, а

другого дня знов спільна рада міністерска під проводом бар. Еренталя.

Австрійська рада міністрів займала ся пропозиціями, які виготовили поодинокі міністерства для осінньої сесії держ. ради, окрім того національно-політичними справами в Чехах а також торговим договором з Сербією, котрий є найбільшим клопотом правительства. Хліборобні сторони опирають ся вельми рішучо сему договору, і на мініст. раді міністри Прашк і Ебенгох заняли вельми різке і відпорне становище в сій справі, коли з другого знов боку, іменно з промислових кругів напірають на правительство, щоби прискорило введенє сего договору вже з 1-им вересня. Правительство могло б се вчинити без ухвали держ. ради на основі закону про повноважність, а тимчасом хліборобники домагають ся, щоби перевести дійсну ухвалу торгового договору в держ. раді а в тій цілі треба би скликати держ. раду на коротку сесію, що знов з огляду на соймову сесію і делегації було би доволі трудно. Імовірно однак правительство дасть собі раду випробованими способами, щоби зацяткати парламент. сторони.

Справою торгового договору з Сербією займала ся також спільна рада міністрів, бо правительство бажало б задля погіршення народо-господарських відносин знов відзискати данну область збуту австро угорських плодів і витворів. Бар. Еренталь рад би мимо не конче признати взаємин з Сербією сю справу поладити, бо й Угорщина, хоч чисто хліборобска держава, не опирає ся торговому договору з Сербією. Від австрійського правительства буде се залежати, чи оно вспіє хліборобників приєднати, щоби покористувати ся законом про повноважність і чим скорше оповістити договір.

Спільна рада міністрів займала ся також спільним бюджетом а в звязи з тим також справою підвищення плат військовим.

НОВИНИ.

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Лаврентія м.; римо-кат.: Філіпа. — В понеділок: руско-кат.: Евлія, Клявдія; римо-кат.: Вартоломей Ап. — Ві второк: руско-кат.: Фотія і Ап.; римо-кат.: Людвіка кр.

— **Про поломництво руских селян до Почаєва і Києва** звіщає „Галічанів“ з Бродів, що оно приняло величезні розміри, що до Почаєва виправило ся около 2000 (?) селян з Галичини, а до Києва виїде около 400 (?) і то з цілого краю. На двірці в Бродях відспівали паломники „Царю небесний“ і „Пора за Русь“ і виїхали з правом Галицької Русі (?) в Радивилів, де їх зустрінули приходник тамошній, інтелігенція і селяни. Паломники взяли з собою жатний вінець, щоби зложити на могилі Наумовича. Між паломниками є 30 інтелігентів (інструкторів московських). Панує велике одушевленє, власти не робили перепон. Стільки „Галічанів“. Як небудь багато в тім пересаді, але се річ певна, що то лише почин до дальшої роботи для здійсненя програми славянофільської: самодержавіє, православіє, народність (московска!), а поломники, котрі звідтам вернуть, будуть апостолами обєдненія і православія. *Saveant consules!*

— **Про розділюване безпроцентових позичок** на крите дахів черепицею по селах інформують нас ось як: Галицький сойм ухвалив підчас останньої сесії досить значну квоту на позички для тих селян, коті хотіли би дахи своїх будинків покрити черепицею. Цілою признаною квотою мав орудувати виділ краєвий так, що обовязаний був розділити єї частково поміж повітові виділи, котрі мали уділяти селянам безпроцентових позичок на скрити для закуна черепиці. Виділ краєвий, при-

мінюючи ся до сеї ухвали, дійсно розіслав деяким виділам повітовим по кількадесят тисяч на позички. Однак усєї квоти признаної не вичерпав. Причиною сего є не хто инший, тільки самі дотичні виділи повітові, котрі то чи з байдужности чи задля инших мотивів не зголосили ся з прошенями о відповідні квоти на позички. З тих виділів повітових, котрі не взяли грошей на позички, є найбільше з підгір'я, де дійсно найбільше населенє. Ті повітові виділи, котрі вже подіставали гроші на позички безпроцентові, показали ся дуже щедрі, але тільки для Поляків „możeszowego wuznania“ та для „rozładnych Rusinów“, виборчих хрунів, при чім старші урядники тихже виділів придбали собі ласку у наділенних позичками. Інші бідаци селяни справді заслугоуючі на такі підмоги дістали дулю. На тім ще неконєць. Деякі дбайливі виділи позатыгали позички в „Краківськє товариствє обезпеченє“ і ті в такій самій спосіб розповзчали на дуже малий процент, бо лише 4%. Така то у нас господарка. Хлоп най гине а панам з виділів повітових се байдуже. На се звертає ся увагу наших послів. Най они вдадуть ся в сю справу і най не допустять до того, щоби гроші марно лежали в касі а урядники з виділів повітових мали мало роботи канцелярийної. Послам повітним залежати на вєслідженю причин, для яких сеї або той виділ повітний (прим. в Косові, Бібрці і ин.) не зголосив ся о квоту на позички згадані. Неправильности сї треба б чим скорійше ухилити для добра селян, котрі сего року по причині дощів дуже багато потерпіли. Можна мати надію, що Екєц. Маршалок в тую справу вгляне сам і все направить на властиву дорогу. Наших народних діячів просимо, щоби оповістили нам, як будуть розділювати позички в тих повітах, в котрих се сего не було таї щоби селян інформували, куда і як вносити їм прошеня о безпроцентові позички на крите дахів огнетревалім матеріялом.

— **Ратункова акція з причини живлових нещасть.** Як відомо, на першєм засіданю центрального комітету для несеня помочи для потерпівших від елементарних нещасть, обговорено проєкти інструкції, яку центральний комітет мав уділити комітетам повітовим. Тепер „Gazeta lwowska“ подає сю інструкцію, котру вже розіслано по краю, отсего змісту: З кредитів признаних на ратункову акцію з причини живлових нещасть, закуплено для околиць навічених нещастєм, значну скількість добірного зерна жита, а трохи менше пшениці до сїйби і на підставі предложених старостами дат буде означена в найблизших днях та скількість зерна до сїйби, яку призначить ся для кожного повіта в цілі безплатної роздачі між рільників, котрих землеклади знищені до, продажі по знижених цінах тим рільникам, що навічені живловим нещастєм, власними силами не можуть з него двигнути ся. Задачю повітового комітету буде отже розділити зерно безплатно і продати ту скількість зерна, яка призначена до продажі низше ціни коштів. Збіже будуть продавати по книженій ціні 14 К за метричний сотнар жита, а 16 К за метричний сотнар пшениці. Зерно безплатно розділять повітовий комітет поміж місцевости вказані головним комітетом, і обдумає рівночасно, яким способом зерно, призначене на одну місцевість, має бути розділене між поодиноких рільників. Розділявши зерно, призначене на продаж, між поодинокі місцевости, візвє комітет замешкалих там рільників, аби зголошували, хто і яку скількість збіжа хоче купити в міру своєї потреби, і переведе привнать, зглядно рєстрингованє оферт. Задачню комітету буде заняти ся за посередництвом своїх членів або усмотрених до того, гідних довіря осіб маніпуляцією, сполученою з відбором, перехованєм і розсилкою зерна для поодиноких місцевостей чи там осіб, і зібранєм належитости, яка припадає за доставленє оплатно зерно. Щоб уникнути оплати складового, комітет відбере збіже безприволочно, як лише наспіє на залізницю,

і обдумає завчасу та приладить відповідне місце на єго тимчасове перехованє, до чого можуть служити громадскі шинхлірі, склади рільничих «кулок» і т. п. Ціну за збіже, відданє оплатно, треба зараз при відборі заплатити готівкою. А вже є річю комітету для тих відбирателів, котрі не годні заплатити ціну купна зараз, придумати жерело дешевого кредиту в громадских касах позичкових або Райфайзенках, в кредитових товариствах і т. п. та улекшити скорє держанє позички. Комітет буде пильнувати, щоби індивідуальний розділ зерна переведено справедливо, без ніяких побічних впливів та з виключенєм осіб, котрі того добродійства не потребують; дальше, щоби одержаного зерна не відпородувано і роблено єго предметом спекуляції, і в тій цілі буде вимагати, щоби замовляючий збіже — о скілько єго відносини не є докладно знані — виказав ся посвідкою місцевої власти, кілько має рілі та який простір гадає засїяти одержаним зерном, а евентуально жадати також задатку на забезпеченє ціни купна. Означуючи так задачу комітету, полишено єму зрештою цілковиту свободу в виборі найдогоднійших способів, ведучих до цілі, головнож в утвореню локальних комітетів, визначено делегатів і мужів довіря і т. п. очевидно під строгаю зі свого боку контролею.

— **Зі Старого Самбіра** доносять нам: Свими днями приїхав до Ст. Самбора радник з намісництва в справі «здєлок п. Річчого», але як кажуть, сеї радник має бути шкільним товаришом п. Річчого. Так то всьо готово виглядати на чисту комедию! Вирочім побачимо, що з того буде, чи за довго не почуємо, що śledztwo nie wykazało żadnych przekroczeń ustawy!

Оповідки.

— **Репертуар львівського руского театру в Снятині.** (Саля власна. Початок о год. 8. вечер. Білєти продає „Народна Торговля“).

В неділю дня 23. с. м. „Ой не ходи Грицю на вечерниці“, народний образ зі співами і танцями в 5 діях Старицького.

Ві второк дня 25. с. м. „Катерина“, опера в 3 діях Аркаса.

В четвер дня 27. с. м. „Рєвизор з Петербурга“, комедия в 5 діях М. Гоголя.

— **3 Самбірщини.** Заходом студентської громади в Кульчицях шляхотских, цов. Самбір, відбуде ся дня 23. с. м. представленє драми Івана Франка „Украдене шастє“. Початок о год. 6½, по пол. Дохід призначений на докінченє будови хати читальні „Просьвіти“.

— **В Добротворі,** камінецького повіта, відбуде ся в неділю 23. с. м. аматорске представленє „Сватанє на Ганчарівці“ і „Настоящі“. Початок о 7. год. веч.

— **Виділ рускої Бурси Тов-а педагогічного в Вижниці** розписує конкурє на приняте учеників до сеї бурси за можливою найменшою оплатою в грошах і натураліях на р. 1908/9. Позаяк Виділ хоче оглянути ся за помешканєм і мусить наперед знати, як менше-більше велике число буде питомців, проте просить ся як найскорше зголошувати ся і довідувати ся о близших услівях принята або в Вижниці у о. Николая Гоянюка або в Старих Кутах у п. Андрея Яворского, управителя шкіль народних тамже, почта Кути. Просить ся Всєчестних Отців духовних, Вп. панів учителів як взагалі кому лишєнь добро нашої молодіжи лежить на серци повідомити родичів, наміряючих посилати свої діти до вижницької гімназії, о заложєню рускої бурси в Вижниці. Рівночасно просить ся звїщати нас про число компетентів та подбати о як найбільше їх число. Рєчинець зголошеня найдальше до 1. вересня с. р. — Наших патріотів по обох боках Черемошу просимо запомогати бурсу ласкавими датками в грошах або натураліях. — *Від Виділу рускої Бурси тов-а педагогічного в Вижниці.*

— **Для убогого а талановитого хлопця,** який записує ся до рускої гімназії в Вижниці і обмежений на власну поміч, приймає з подякою датки адміністрация нашої часописи.

МАЛИЙ ФЕЙЛСТОН.

На Чорногорі.

(Дальше).

По мягкім моху ісландським зачали ми іти хребтом Чорногори на північний захід в напрямі Говерлі. Схиливши ся по жменю сего моху, натрапили ми під ним на приморозок, значить на лід, що по північнім боці зникає в літі лиш на короткий час. Минувши Смотриць (1901 м.), ми подали ся в долину потоку Дземброня, що пливе між горбом сеї самої назви а Смотрицем. Тут знова инший сьвіт. Над головами превеликі зломи камяних скель висять сперті о другі скелі. В долині лежать, одна при одній, упавші з гори такі самі скелі уложені в найрізкіший спосіб, а по них з шипотом і гуком спадають візбрані від послідних дощів води потоку Дземброня. Такі водопади тягнуть ся аж до Черемоша, званого Гуцулами Чорною Рікою, на просторі около 4 кілометрів. Спадаюча сріблито хрустальна вода пивить ся, перескакує з каміня на камінь, творить закрути і кручі, перебігає з місця на місце. Хвилями якби для випочинку задержить ся в закруті берега, почім знова в гуком летить по скелях в діл. Розприслі каплі розбитого водяного пилу уносять ся над водою і так кокетерійно іграють в сонці що аж тут зрозуміти можна віру наших предків в русалки, які серед розіграних филь співом, грою та гульбою забавляють ся над водою і приманюють прихожого вандрівця, щоби пішов до них в живу, здаєть ся, воду і щоб там в розкішних обемах лискучих різномаїтних филь, найшов хочби і смерть.

Щоби придивити ся ближше тому прегарному видови, ми опустили стрімкі збочища Смотриця, зішли з вигідної стежки, минули отару овець і єї вакаря, накликуючого розбігли вівці якимсь дивним, неваже перлистим свистом і посували ся здовж потоку. Тут нераз треба було ужити великої зручності і сили, щоби будьто оминуті лежачі по дорозі скелі, будьто перескакувати з одної на другу, аж на противний бік сильно візбраного потоку. Особливо зручно виявзував ся з сеї задачі д. Козак. Дорогу вказував нам переходячий потоком молодий Гуцул з ясним волосем і синими очима, з бардою в руді, без котрої нікотрий Гуцул не вийде з хати ані за поріг, а яка служить ему і за оборону і за підпору, та якою він торує собі дорогу серед лісів та гущавини.

По обох боках потоку на збочищах гір сторчав голими біло попелястими пнями висохлий бір, справляючи на видця вражівне якогось опущеного, сумного цвинтарища. Се ліси Гуцулів. Незнати, чи се неумілість годівлі дерев, чи обдиране кори, чи може який шкідник ліси ті повищив. Ідучи слідом молодого Гуцула, що перескакуючи жваво і сьміло з каміня на камінь запускав в гуки потоку зазубець від вудки та ловив „по дорозі“ пструги, ми дійшли в половину потоку вже сумерком. Тут наш Гуцул перервав своє занятє і запросив нас в свою хату ночувати. В коротці ми вийшли на плаї, що від Черемоша веде аж на верх Чорногори і незабаром дійшли ми до хати положеної на висоті 804 м. та сіли на приспі спочати. Вид, який перед нами розточував ся, толкує і пояснює вповні ту глибоку тугу, яка обхоплює Гуцула наколи він від своїх улюблених гір, від своєї буйної природи зійде в спокійні, оспалі доли. За хвилину вечера зложена з вареної бульби, консервів, яєць на твердо і молока була готова і наш „господар від дня“ д. Козак закликав нас в хату. Хата простора з двома вікнами, стіни гнбльовані, деревляні, чисто вишоровані, завішені образами, писанками і другою посудю, а в куті ломана пушка, сердечна приятелька і товаришка Гуцула. З розмови показало ся, що наш знакомий з потоку іменем Олекса Тонюк є влстителем 630 моргів полонини, кількох волів, коний і цілої череди овець, а крім того приймає в полонину до випасу і чужу маржину. Вечера смакувала нам дуже, бо по перше була добра, а по друге, бо сьогодні обід ми їли в поході, а на обід був кавальчик малая, кавальчик челоляди і ще менший кавальчик сира, самі рештки. По вечери ми попрощали ся з газдинею, типом красивої, ясвоволосої Гуцулки-молідці і попереджувані газдою цішли в леваду. Там в оборозі на високо вистеленім сіно ми вснули а вітер що з верха Чорногори перелітав над нами з шумом, оповідав нам, що в єї верхах, в єї лісах славний колись ватаг Довбуш wraz з своїми товаришами — після слів Федьковича — вірлині побудував гвізда, щоб з від-

там, або вольним повернути, або щоб ворон ім пісню заспівав вогробну.

А. Будвиновский.

— Поправка похибки. В 22. стрічці відкінця статі „На Чорногорі“ у вчерашнім числі належить вставити пропущені через похибку слова: „а ні жерепу“ малих, повзаючих по землі корчів і т. д.

Телеграми

в дня 22. серпня.

Ішль. Міністер внутрішних справ бар. Бінерт був вчера у цїсаря на послуханю.

Царгород. Тутешні Єгиптяни живо агітують за розширеням конституції на Єгипет.

Загреб. Арештовано редакторів „Обзора“ і „Покрета“ вмішаних в великосербску пропаганду.

Економічні вісти.

— Рахунок „НАРОДНОЇ ГОСТИННИЦІ“ за місяць липень 1908.

Стан довжний:

	К	с	К	с
1. Удїли	20.160	64		
Фонд резервовий	2.931	66	23.092	30
2. Вкладки:				
Стан з поч. м.	148.370	86		
вложено	13.668	08		
винято	12.764	80		
Стан з кінц. м.			149.274	14
3. Позички затягнені:				
Стан з початком м.	244.191	56		
затягнено	600	—		
сплачено	3.000	—		
Стан з кінцем м. *)			247.291	56
4. Сальдо відсоток			13.552	05
5. На рахунку біж. кредит.			15.129	65
6. Зиск з року 1907			1.824	64
Сума	451.150	23		

Стан чинний:

7. Недвижимости	339.688	83
8. Льокації	23.711	58
9. Кошти адміністраційні	6.622	75
10. Готівка	2.518	57
11. Інвентар	28.805	89
12. Інші позиції стану чин.	15.072	79
13. Вінда	10.966	97
14. Інсталяція електрики	8.409	89
15. Устрійство	16.408	56
Сума	451.150	23

*) Банк гіпотечний	178.091	56	с 4%
Гал. Каса Щадничча	8.200	—	„ 6 „
Банк Краєвий	6.400	—	„ 5 1/2 „
Союз Кредитовий	54.600	—	„ 5 1/2 „
Сума	247.291	56	с.

Членів прибуло 0, убуло 0, остало з кінцем липня 1908 року 516 з 1059 декларованими удїлами в сумі 21.180 К. Стопа процєнтова від вкладок 5%.

Львів, дня 30. липня 1908.

Дирекция.

Оголошенє.

Надвичайні Загальні Збори повітового товариства ощадности і позичок „ПРАЦЯ“ в Бучачи, відбудуть ся ві второк дня 8. вересня 1908 о год. 11. рано в комнатах „Рускої Бєсїди“, з отсим порядком дневним:

1. Платня Дирекції.
2. Вільні внесєня.

За Надзираючу Раду:

Володимир Масляк Зенон Ганкевич
предсїдатель. секретар.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Коєцюшка у Львові.

Приїхали дня 21. с. м.: Марія і Тома Різничок, Тернопіль; Роман Каміньський, Коломия; Данило Хоровюк, Розтоки (Буковина); Лев Гросман, Тернопіль; Василь Палій, Улянів; о. др. Тит Галуцький, Станиславів; Андрей Балтарович, Глиняни.

Глядять лекції кандидат IV. р. учительської семінарії. Зголошуватись прошу: „Лекція“ п. Ярчів новий. Poste restante. (1—3)

Кураційний і столовий виноград найкрасшої якости, щоденно сьвіжо зриваний, 5 кілограмова пачка franco 3 K 50 сот.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(9—12)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражи.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурей тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликую:

Свій до свого!

Лікар внутрішних недуг

Др. Мирон Вахкяник

мешкає тепер

при ул. Зіморобича ч. 5. у Львові.

Поручає ся дешево і совісне

Артистично ритівниче заведенє

А. ЗІІМАНА

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і навчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вівіски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (40—?)

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	вночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:58
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в недїлі означені †.

